

11. Gemeente Tholen

telefoon: [REDACTED]
telefax: [REDACTED]
bank: BNG 28.50.08.315

Ministerie EL&I
Consultatie Wet Natuur
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

uw brief: ons kenmerk: 11.47934/IIIro datum: 17 november 2011 bijlage:
uw kenmerk: doorkiesnr: [REDACTED] verzenddatum: 17 november 2011
onderwerp: Reactie wetsontwerp Wet
Natuur

Geachte heer/mevrouw,

Met deze brief wil de gemeente Tholen graag reageren op het wetsvoorstel Wet Natuur, zoals dat thans voor consultatie is vrijgegeven.

Hieronder gaan wij nader in op een aantal aspecten waarvan wij vinden dat deze een grote rol spelen binnen onze provincie en onze gemeente.

De natuur is in Zeeland niet alleen van belang voor de inwoners, maar ook voor het toerisme. Veel recreanten komen naar Zeeland vanwege de aanwezige natuur. Dit is een belangrijk gegeven bij het nemen van besluiten die effect kunnen hebben op de aanwezige natuurwaarden. Het behoud, herstel en, waar nodig, versterking van de natuur heeft vanuit deze belangrijke recreatieve functie dan ook grote economische waarde voor de provincie Zeeland. Onze kritische opmerkingen, met name onder het kopje Kritische opmerkingen, moeten dan ook in die context worden geplaatst.

Met de nieuwe Wet Natuur is het de bedoeling om de wet Natuurbescherming 1998, de Boswet en de Flora en Faunawet te bundelen tot één wet Natuur. Deze bundeling heeft voordelen en nadelen voor de gemeenten. Onderstaand worden deze puntsgewijs genoemd.

Positief :

1. De voorgestelde samenvoeging van wetgeving op het gebied van natuur is een goede zaak. Door de integratie van de 3 betrokken wetten wordt meer eenheid en uniformiteit bereikt op o.a. het gebied van toetsing en rechtsbescherming (1 loket-gedachte). Hopelijk leidt dit tot vereenvoudiging van de regelgeving.
2. De wet zou moeten leiden tot versnelling, uniformering en integratie van plan- en besluitvormingsprocedures, en – waar mogelijk – het integreren van toetsingskaders, het schrappen van overbodige regels, het terugdringen van lasten die gepaard gaan met vergunningaanvragen en onderzoeksverplichtingen en een betere aansluiting bij de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven.
3. De nieuwe wet geeft meer ruimte aan ruimtelijke ontwikkelingen. De aanpassing dat niet meer ieder individueel exemplaar van dier- of plantensoort aanleiding kan geven om een project stil te leggen, maar dat gekeken moet worden naar de instandhouding van de soort, is positief.

Kritische opmerkingen:

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat de Natuurwet een vertaling is van het vigerende rijksbeleid waarin grootschalige bezuinigingen ten aanzien van de natuur centraal staan. Dit heeft tot gevolg dat er ten opzichte van de afgelopen decennia een behoorlijke verschraving plaatsvindt op het gebied van natuur.

Wet- en regelgeving

1 De categorie "beschermde natuurmonumenten" vervalt (artikel 9.2)

Deze beschermde natuurmonumenten beschermen onder meer de waarde van natuurschoon zoals stilte, weidsheid, ongereptheid, nachtelijk duister (blz. 130 Memorie van Toelichting MvT). Omdat de beschermde natuurmonumenten "weerslag zijn van nationaal beleid", komen deze te vervallen (blz. 18 MvT). In het wetsvoorstel wordt gesteld dat alleen voldaan wordt aan internationale verplichtingen.

Het wetsvoorstel stelt vast dat de bescherming van de waarden van deze gebieden een verantwoordelijkheid is van provincies en gemeenten en dat desgewenst de provincies aan de betrokken gebieden planologische bescherming kunnen bieden (blz. 131 MvT). Echter met een planologische bescherming alleen worden de natuurwaarden niet behouden. Naast een passieve bescherming (juridisch planologisch) is een actieve bescherming nodig (beheer en onderhoud) waarvoor middelen nodig zijn. Een bestemmingsplan kan wel het gebruik en eventuele bebouwing regelen, maar niet de instandhouding en beheer van een dergelijk gebied. Tevens valt dit laatste ook niet af te dwingen aangezien we in Nederland nog steeds toelatingsplanologie kennen. Waar het in feite op neer komt is dat deze gebieden inclusief de taak om ze in stand te houden, zonder bijbehorende financiële middelen, richting de provincie en gemeenten wordt geschoven. Door de beschermde nationale status van de gebieden af te halen is het niet langer een rijksbelang.

Weliswaar kan het ruimtelijke orderingsrecht een beschermende rol vervullen, maar dit spoor laat veel ruimte voor afwegingen en politieke invloeden. Lange termijnbescherming is dan minder gewaarborgd. Juist voor de provincie Zeeland en de gemeente Tholen is het behoud en, waar mogelijk, versterking van de genoemde waarden van natuurschoon zo essentieel. Stilte, weidsheid, ongereptheid en nachtelijk duister vormen bij uitstek en stuk voor stuk de karakteristieken voor deze provincie. Zij zijn daarmee voor een groot deel de bron voor het Zeeuwse toerisme, een economisch belang van formaat.

Wij pleiten daarom om de status natuurmonumenten in stand te houden en de beschermde natuurmonumenten en de daarbij horende waarden van natuurschoon alsnog onder dit wetsontwerp te brengen en daarmee de toepassing ervan te waarborgen.

2. Het uitgangspunt dat alleen datgene beschermd wordt dat Europees gezien verplicht is, is erg beperkt (artikel 2.1 lid 4 ontwerp en blz. 63 MvT). Naast internationale natuurwaarden zijn ook nationale natuurwaarden, zonder dat er sprake moet zijn van overlapping, te benoemen en behoudens/beschermingswaardig. De bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS) valt buiten dit wetsvoorstel (blz. 23, MvT). Niettemin is de EHS gebaseerd op wetenschappelijke onderzoeken die afdoende hebben aangetoond dat fragmentatie van landschappen en verkleining van natuurreservaten noodzakelijk tot een verlies van biodiversiteit leiden. Dit is in strijd met Natura2000. De MvT stelt zelf (blz.24) dat "het netwerk een belangrijk beleidsinstrument is voor de bevordering en het behoud van biodiversiteit".

Wij hebben onze twijfels bij de stelling dat "de EHS kleiner dan oorspronkelijk wordt beoogd, maar ook kwalitatief beter". Deze stelling wordt nergens onderbouwd, zeker niet in het licht van de noodzakelijke biodiversiteit. M a w wordt ervoor gepleit om de EHS in de Natuurwet op te nemen?

Bovendien wordt door de focus te richten op Europese verplichtingen, en daarmee de zwaarte van de bescherming buiten de Natura 2000 gebieden te versoepelen, de last binnen de Natura 2000 gebieden groter. De landelijke opgaven voor Habitat- en Vogelrichtlijn zijn in het huidige kader immers verdeeld over zowel de Natura 2000-gebieden en buiten deze gebieden. Door de bescherming buiten de Natura 2000-gebieden te downsizen wordt de druk op het behoud van de populaties binnen de Natura 2000-gebieden veel groter. Daardoor zullen projecten en/of plannen sneller leiden tot significant negatieve effecten. Het voorstel lijkt dus meer problemen in en rond Natura 2000-gebieden op te leveren dan op te lossen.

3. De actualisatie van de Aanwijzingsbesluiten geschiedt op basis van monitoring (artikel 2.1 lid 6 jo artikel 1.7 lid 1). Volgens artikel 11 Habitatrichtlijn heeft deze monitoring vooral ten doel habitats en soorten die dreigen te verdwijnen, in beeld te brengen en niet zozeer, zoals de MvT nogal eenzijdig stelt (blz. 79), om gebieden of instandhoudingsdoelstellingen geheel of gedeeltelijk te laten vervallen. Wij hechten aan een objectieve monitoring en objectief gebruik daarvan bij de verdere beleidsbepaling.

4. De wettekst geeft aan dat voor geheel of gedeeltelijk wijzigen of intrekken van aanwijzingsbesluiten (niet specifiek worden kleine wijzigingen genoemd) van Natura 2000-gebieden straks geen uitgebreide voorbereidingsprocedure meer voorgeschreven is wat op zichzelf positief is (artikel 2.1 lid 7). Gezien de impact is een nadere begrenzing/definiëring gewenst. Voor een meer zorgvuldig en evenwichtig verband tussen te volgen procedure en aard van de wijziging is hierover meer duidelijkheid gewenst, zonder hiervoor beleidsruimte te moeten prijsgeven.

5. Er wordt niet aangegeven hoe men de biodiversiteit in stand wil houden. Het feit dat er nog slechts 700 vogels en 100 dieren- en plantensoorten beschermd worden, maakt dat beeld nog somberder (blz. 152 MvT). In totaal 149 dieren- en plantensoorten (waaronder zeehond, vlinders en orchideeën) zullen met het voorstel hun beschermde status verliezen. Voor Zeeland is de zeehond, een toeristische trekpleister van formaat, een belangrijk (rust)gebied. Hoe valt dit te rijmen met de status van een Natura2000-gebied?

Daarnaast leidt het wetsvoorstel ertoe dat alle soorten minder beschermd zullen zijn omdat het beschermingsregime alleen van toepassing is op schadelijke activiteiten die met opzet plaatsvinden (blz. 155 MvT). Hoe handhaafbaar is dat? Hoe kan worden aangetoond dat een pleziervaarder met opzet rustende zeehonden verstoort?

Wij missen ook een nadere onderbouwing, en vragen daar dus om, voor de stelling dat "deze voorstellen daardoor in de praktijk ruimte kunnen bieden voor menselijke activiteiten en economische ontwikkelingen, zonder afbreuk te doen aan dat wat uit oogpunt van de natuur van belang is" (blz. 155 MvT).

6. De biodiversiteit moet vergroot worden volgens Europese afspraken, maar een afdoende instrumentarium wordt niet aangegeven.

Het wetsvoorstel noemt instrumenten als toegangsbeperkingen, het opleggen van herstel- of behoudmaatregelen, de algemene zorgplicht en het verbod op doden van dieren (blz. 96, 97 en 155 MvT). Voorts meent het wetsvoorstel dat het (provinciale) ruimtelijke ordeningsinstrumentarium voldoende waarborgen zal bieden.

Wij zijn van mening dat een dergelijk essentieel belang als biodiversiteit, ook Europees erkend, afdoende op centraal niveau geregeld moet blijven en meer verdient dan alleen het Beheerplan in het kader van Natura2000.

Effect op gemeentelijke taken:

1. De inbreng van gemeenten bij het opstellen van provinciale beheerplannen is geschrapt, maar maatregelen die door de provincie worden opgelegd, moeten door gemeenten wel verplicht worden uitgevoerd (blz. 93 MvT).

Artikel 2.3 lid 6 bepaalt dat de provincie het vigerende beheerplan zonder uitgebreide voorbereidingsprocedure kan wijzigen. Het wordt aan de provincie overgelaten "op welke wijze het beheerplanproces het best kan worden vormgegeven m.b.t. minder ingrijpende wijzigingen" (blz. 94 MvT).

Op de eerste plaats is onduidelijk wat onder minder ingrijpende wijzigingen moet worden verstaan (zie ook opmerking 5). Op de tweede plaats merken we een discrepantie op m.b.t. artikel 2.3 lid 3. Hoe kunnen gemeenten verplicht worden tot het treffen van maatregelen, ook al zijn die kennelijk minder ingrijpend, indien de gemeenten daarmee niet hebben kunnen instemmen?

Gelet op het belang van een breed draagvlak en de mogelijk ingrijpende gevolgen van het beheerplan, achten wij een zorgvuldige voorbereiding, zoals afdeling 3.4 Awb die biedt, in alle gevallen essentieel.

2. Er moet, door het verplicht aanhaken van natuurwetgeving bij de omgevingsvergunning, rekening worden gehouden met een verzwaring van het takenpakket van gemeenten. Zie hiervoor de brief van de VNG d.d. 27 juli 2011.

3. Bij plannen waar er een koppeling is tussen een MER en een passende beoordeling mag een initiatiefnemer straks zelf bepalen of hij met een passende beoordeling komt (blz. 22 MvT). Onduidelijk is wat de mogelijkheden voor een gemeente zijn als deze wel een passende beoordeling wenst en de initiatiefnemer die niet overlegt of wil overleggen (blz. 125/126 MvT).

Wij hebben niet het algemene vertrouwen in de initiatiefnemer die het kabinet heeft en verzoeken daarom weer de verplichte koppeling voor met name plannen in te voeren.

4. Voor gemeenten die nu werken met een landelijk goedgekeurde gedragscode is het nog maar de vraag of zij hiermee straks verder kunnen. Mogelijk moeten ze straks het werk dat is verzet om de landelijke gedragscode goedgekeurd te krijgen overdoen om te voldoen aan een gedragscode per provincie. Zie ook de brief van Unie van Waterschappen d.d. 8 juli 2011.

Bezuinigingen

1. Bezuinigingen op de EHS en op landinrichting kunnen een negatief effect hebben op de leefomgeving, bijvoorbeeld daar waar de EHS tevens een buffer is tussen bedrijvigheid of infrastructuur en een woongebied. Het is de vraag of door de bezuinigingen de verbindingen tussen de EHS-gebieden nog wel tot stand komen.

Terwijl het wetsvoorstel juist uitdrukkelijk het belang van de EHS erkent (blz. 156 MvT)

2. De provincie en gemeenten kunnen door alle bezuinigingen niet alle taken op het gebied van natuur die straks op hun bord komen uitoefenen (blz. 25 MvT).

De aangekondigde bezuinigingen staan in schril contrast met de visie van het kabinet zoals verwoord op blz. 6 van de MvT: "Het in goede staat behouden en zonodig herstellen van natuur in al haar biodiversiteit is van wezenlijk belang voor een duurzame samenleving en voor een vitale economie, op korte en lange termijn, voor huidige en toekomstige generaties' Wij zouden graag een meer evenwichtige balans zien tussen deze visie en de daarmee gepaard gaande uitgaven om de instandhoudingsdoelstellingen blijvend te realiseren.

Wij gaan ervan uit dat we via deze brief de overwegingen van de gemeente Tholen ten aanzien van het wetsvoorstel voldoende duidelijk hebben gemaakt en dat u ze meeneemt in het vervolgtraject. Uiteraard zijn wij bereid, waar nodig, onze reactie verder toe te lichten of mee te denken bij het verder vormgeven van de Wet natuur.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Tholen,
namens dezen,
het hoofd van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop that encircles a horizontal line. Below this signature, there are two additional horizontal lines drawn in black ink, extending to the right.